

Ympäristölautakunta

26.8.2026

PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ

§ 37 Ajankohtaiskatsaus

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta päättää merkitä annetun ajankohtaiskatsauksen tiedoksi.

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA
Heinola 250

Yleistä ajankohtaista

kaupunkiympäristöjohtaja Keijo Houhala

Heinolan hankkeet ja avustukset - kehittämisen välineenä

HANKKEITA

49 KPL

JATKUVIA
AVUSTUKSIA

4 KPL

PÄÄTTYNEET
HANKKEET

5 KPL

RAHOITUS-
PÄÄTÖSTÄ
ODOTTA

5 KPL

HANKKEIDEN ja AVUSTUSTEN RAHOITUS 2026

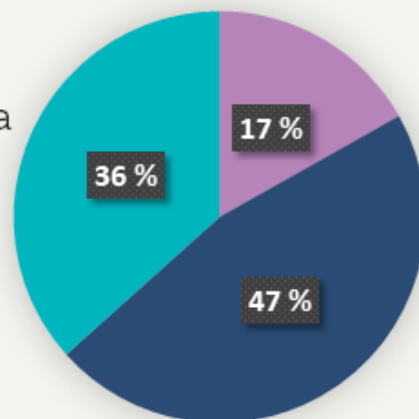

**Heinolan kaupungin keskimääräinen
rahoitusosuus
14 %**

Suurimmat rahoittajat OKM, LVV, EVK

Palvelualue € osuus
kokonaisrahoituksesta

- Yhteiset palvelut
- Hyvinvointi
- Kaupunkiympäristö

HTV

Vuosi 2026 arvio 21
30.6.2026 toteuma 14
Vuosi 2025 toteuma 30

Heinola

TAVOITTEITA

Elinkeinojen kehittäminen mm. matkailun ja kiertotalouden kehittäminen. Työllisyyden tukeminen. Työkyvyn ja tiedolla johtamisen kehittäminen. Digi- ja datakyykykkyyksien kehittäminen sekä kansallisiin tietohallinta-muutoksiin valmistautuminen.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseen tukemalla lukemista, liikkumista, vuoro-vaikutusta ja harrastuksiin osallistumista. Nuorisotyön ja työpaja toiminnan kehittäminen, nuorten kansainvälinen yhteistyön lisääminen, liikuntapaikkojen ja virkistysreittien kunnostaminen. Maahan-muuttajien kotoutumisen edistäminen.

Kaupunkiympäristön ja kylien kehittäminen. Ilmastonmuutokseen, väestön määrän ja elintapojen muutokseen varautuminen ja sopeutuminen. Luonnon monimuotoisuuden ja vesistöjen tilan edistäminen. Elinympäristön ja viihtyisyyden edistäminen.

KOLME SUURINTA HANKETTA

1. Esi- ja perusopetuksen tasa-arvon edistäminen
2. Lyseonmäen koulun lähiliikuntapaikka
3. Maitiaislahden alueen vesiensuojelu

KOLME UUSINTA HANKETTA

1. Rykäys - Ryhti-käyttöönotto ja koulutus
2. Isiäisen valuma-alueen vesiensuojelu
3. Liikunnallinen luontomatkailu Geopark

Kaupunkiympäristön hankkeet - kehittämisen välineenä

HANKKEITA

13 KPL

RAHOITUS-
PÄÄTÖSTÄ
ODOTTAA
3 KPL

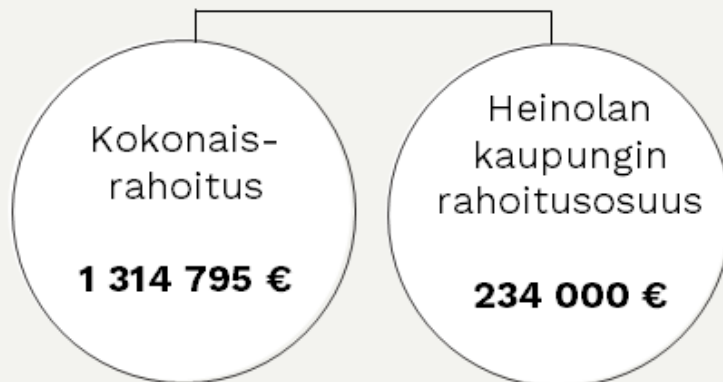
HANKEHAKU
VALMISTELUSSA

3 KPL

PÄÄTTYNEET
HANKKEET

1 KPL

RAHOITUS

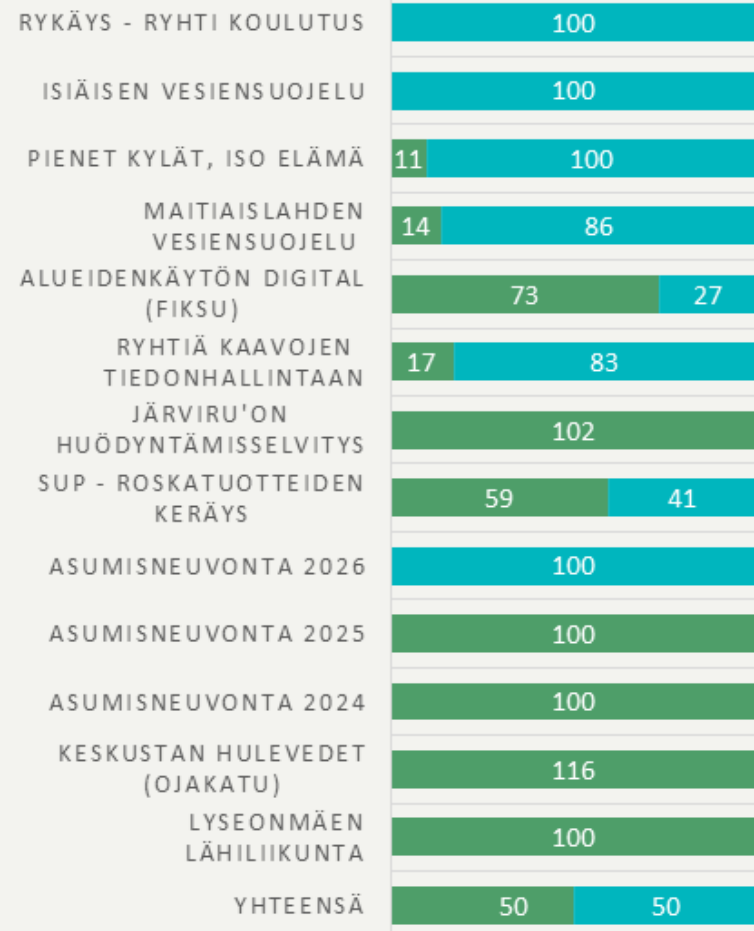
**19 % Heinolan
rahoitusosuus**

**Rahoittajat EVK, YM,
Varke, Leader, Traficom
ja LVV**

30.6.2026

■ Toteuma % ■ Jäljellä %

HTV
vuosi 2026 arvio 2,1 (tavoite 3)
30.6. toteuma x (15 henki.)
vuosi 2025 toteuma 2,5 (11 henk.)

Kaupunkiympäristön hankkeet - kehittämisen välineenä

HANKKEITA

13 KPL

RAHOITUS-
PÄÄTÖSTÄ
ODOTTA
3 KPL

HANKEHAKU
VALMISTELUSSA
3 KPL

PÄÄTTYNEET
HANKKEET
1 KPL

TAVOITTEITA

Elinvoimainen, kestävä, resurssiviisas ja viihtyisä kaupunki. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja varautuminen. Väestörakenteen, elämäntapojen ja asumisen muutoksiin vastaaminen. Luontoarvojen vaaliminen, luonnon monimuotoisuuden ja vesistöjen tilan edistäminen. Kylien ja asuinalueiden kehittäminen.

TOIMENPITEITÄ 2026

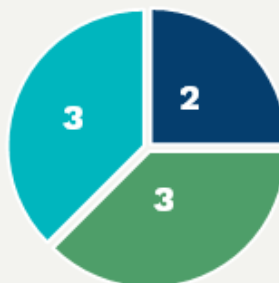
Hule- ja kaupunkivesikohteiden rakentaminen ja seuranta. Vesiensuojelurakenteet vähentävät ravinne- ja kiintoainekuormitusta sekä pienentävät tulvariskejä. Uusien elinympäristöjen ja viihtyisyyden edistäminen. Järviruon hyödyntäminen. Kylien ja asuinalueiden kehittäminen. Kaavarekisterin laadunparannus ja valmius tietomallimuotoisten kaavoja laatimiseen.

JATKOIDEOITA 2026-2027

Alueen vetovoimaisuus. Helmi-keskittymän jatko. Luontohankkeet ja kytkös elinkeinoihin mm. järviruoko. Purkamisen ja rakentamisen kiertotalousinvestoinnit. Tietojärjestelmien, paikkatiedon ja kaavatietojen kehittäminen. Kylähankkeet, lähiliikunnan esteettömyys ja virkistysalueiden investoinnit. Vesistönsuojelun edistäminen.

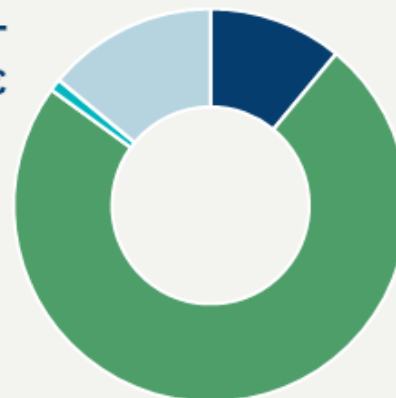
TEHDYT HAKEMUKSET 2026, 8 KPL

- Hyväksytty
- Odottaa päätöstä
- Kielteinen päätös

TOIMINNOT arvio % sisältö €

- Suunnittelu ja kehittäminen
- Rakentaminen
- Kunnostus
- Ylläpito

Osallistuva Heinola 2026-2029

Heinolan kaupungin osallisuusohjelma

PiENi KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ Heinola

Heinolan osallisuusohjelma päivitetään osana Sitran ja Suomen kylien Tulevaisuussopimus-hanketta:

- Heinolan kaupunki pilottina (muut pilotit Vöyri, Lapua, Sodankylä, Nivala ja Siilinjärvi).
- Tulevaisuussopimus-hanke vastaa tarpeeseen **lisätä maaseudun asukkaiden uskoa toivorikkaaseen tulevaisuuteen** asuinpaikasta riippumatta.
- Hanke **vahvistaa maaseudun ja kylien asukkaiden tulevaisuusvaltaa** kunnallisessa päätöksenteossa. Hankkeessa luodaan Tulevaisuussopimus-toimintamallin, jossa kylien asukkaiden näkemykset toivottavista tulevaisuuksista ja konkreettisista kehittämistoimenpiteistä tuodaan osaksi kunnan strategista suunnittelua.
- Malli **edistää kylien ja kunnan välistä rakentavaa vuoropuhelua** sekä syventää molemminpuolista yhteisymmärrystä tulevaisuuden kannalta tärkeistä kehittämisen kohteista.
- Hankkeessa keskeistä on **pysyvien vuorovaikutusrakenteiden luominen** kylien ja kuntien välille, osallisuuden laajentaminen ja paikallisen toimijuuden tukeminen.
- Osallisuusohjelman päivitys käynnissä → etenee päätöksentekoon syksyllä.

Kailas-talon aurinkovoimala

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA
Heinola 250

- Rakennettu 2022
- Huipputeho 30,4 kWp
- Aurinkopaneeleita 76 kpl, á 400 W
- Vuosituotanto $\approx$ 26 MWh
- Kailas-talon sähkönkulutus (2025) 754 MWh
- Rakentamiskustannus 25 900 €

- Aurinkovoimala kattaa $\approx$ **3,5 %** Kailas-talon vuotuisesta sähkönkulutuksesta
- Arvioitu takaisinmaksuaika: noin **8 vuotta** (sähkön kokonaishinta 0,12 €/kWh)

Wp (watt peak) on aurinkovoimaloissa käytetty tehoyksikkö, joka kuvaa voimalan nimellistehoa vakio-olosuhteissa. 30,4 kWp tarkoittaa, että voimalan enimmäisteho on noin 30 kW.

Aurinkovoimala tuottaa uusiutuvaa sähköä ja vähentää rakennuksen energiankäytön ilmastovaikutuksia.

Kirkkiksen ja Ala-Musterin aurinkovoimalat

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA
Heinola 250

Ala-Musterin aurinkovoimala tuottaa noin **25 %** vedenottamon vuosittaisesta sähkönkulutuksesta!

Kirkkiksen aurinkovoimala:

- Rakennettu 2025
- Huipputeho 30 kWp
- Aurinkopaneeleita 120 kpl, á 250 W
- Vuosituotanto $\approx$ 25 MWh
- Rakennuskustannus (arvio) $\approx$ 30 000 €
- Arvioitu takaisinmaksuaika: noin **10 vuotta** (sähkön kokonaishinta 0,12 €/kWh)

Ala-Musterin aurinkovoimala:

- Rakennettu 2026
- Vuosituotanto $\approx$ 60 MWh
- Rakennuskustannus (arvio) $\approx$ 41 000 €
- Arvioitu takaisinmaksuaika: noin **6 vuotta** (sähkön kokonaishinta 0,12 €/kWh)

Ala-Musterin aurinkovoimala

Lukion aurinkovoimala

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA
Heinola 250

- Rakennusvuosi 2022
- Huipputeho 45,2 kWp
- Aurinkopaneeleita 113 kpl, á 400 W
- Vuosituotanto $\approx$ 38 MWh
- Lukion sähkönkulutus $\approx$ 318 MWh
- Rakennuskustannus 37 900 €

- Aurinkovoimala kattaa $\approx$ **12 %** lukion vuotuisesta sähkönkulutuksesta
- Arvioitu takaisinmaksuaika on noin **8 vuotta**, kun laskennassa käytetään sähkön kokonaishintana 0,12 €/kWh

38 MWh:n vuosituotannolla voisi ladata 50 Wh:n läppärin akun täyteen noin 760 000 kertaa!

Asematie 7.7.2026

Sateiden aiheuttamaa hulevesien korjaustöitä Vierumäellä

Prisma 3.8.2026

tankkauspiste ja pesupaikka

Kauppakaari 3.8.2026: työmaa käynnistynyt

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA
Heinola 250

Ajankohtaista rakennusvalvonnassa

johtava rakennustarkastaja Juha Mara

RaVa

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA
Heinola 250

Rakentamisluvat 08/2026

- Hartola 49 kpl (2025 / 62 kpl)
- Heinola 161 kpl (2025 / 168 kpl)

Käsittelyaika

- Noin 24 päivää. Kun tarvittavat asiakirjat on jätetty

RaVa

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA
Heinola 250

KHO 7.7.2026 taltio 1887

- Luvan myöntänyt viranomainen antaa itse vastineen oikaisuvaatimukseen, josta voi valittaa hallinto-oikeuteen
- Ryhtihanke Heinola, Oulu ja Turku etenee
- Rakentamislain muutos etenee

RaVa

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA
Heinola 250

- Oikorata (200 m molemmin puolin) sekä Harjulinjan (100 m molemmin puolin) linjaukset piirretään karttaohjelmaan
- Lupa-assistentin tehtävään koulutetaan uusi henkilö oppisopimuksella

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA
Heinola 250

Ajankohtaista ympäristönsuojelussa

ympäristönsuojelupäällikkö Tarja Laitinen

Viranhaltijoiden antamat lausunnot

Lausunto YM:lle ympäristönsuojelu- ja muiden lakien muuttamisesta vesipuitedirektiivin toimeenpanemiseksi

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA
Heinola 250

- Kuntien ympäristönsuojeluviranomisilla on mahdollisuus antaa vapautus kiinteistön velvollisuudesta liittyvä viemäriverkostoon. Nvkvisin tämä mahdollisuus on ollut kiinteistön omistajan korkean iän ja sosiaalisista ja terveydellisistä syistä ja siten, ettei ympäristön pilaantumista aiheudu vapautuksen myöntämisestä.
- Nyt viranomaisen tulee myös tutkia, että liittymättömyys ei vaaranna vesihuollon toimintaa. Tämä johtaa todennäköisesti siihen, että paikallisesta vesilaitokselta tulee pyytää lausunto tai muu kannanotto vapautushakemuksia käsitellessä.
- Ehdotetut muutokset edellyttävät myös, että ympäristönsuojeluviranomainen luettelo kiinteistötöillä on kiinteistökohtainen jätevesijärjestelmä ja että kiinteistökohtaisia jätehuoltojärjestelmiä tarkastetaan riskiperusteisesti ja säännöllisesti.

Nämä velvoitteet ovat kuntien ympäristönsuojeluviranomaiselle suuri haaste.

Tällä hetkellä kunnissa ei ole tietoa kaikista kiinteistöistä, joissa on kiinteistökohtainen jätevesienkäsittelyjärjestelmä ja miten tehokkaita tai toimintakuntoisia kiinteistökohtaiset järjestelmät ovat.

- kunnissa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ammattihenkilöresurssit ovat varsin pienet ja säännölliset jätevesijärjestelmien tarkastukset ovat lähes mahdotonta toteuttaa muiden ympäristönsuojeluviranomaisen velvoitteiden
- Valtion pitääkin varautua avustamaan kuntia niin rahoituksellisesti kuin antamalla riittävästi asiantuntija-apua kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille.
- Heinolan ympäristönsuojeluviranomainen pitää hyvänä ja tarpeellisena sitä, että jatkossa vesienhoitosuunnitelmissa LVV määrittää kuormitukselle herkäät alueet eri enämuhtauksien osalta ja nämä määritykset on otettava huomioon mm. jätevesipuhdistamoiden ympäristölupien kuormitusmääräyksiä asetettaessa.

Heinolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto 31.7.2026 ympäristöministeriölle jätelain muuttamisesta

- sisältö liittyy kuntien toissijaisen jätehuoltovastuun (TSV) tarkentamiseen ja kunnallisten jäteyhtiöiden ulosmyyntiin.
- pienemmillä jätealan toimijoilla, jotka ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvonnassa, ei ole tarpeeksi asiantuntemusta ympäristö- ja jätelain määräyksistä eli he tarvitsevat huomattavasti enemmän neuvontaa ja ohjausta kuin isot laitokset, joissa on ympäristönsuojelun asiantuntemusta.
- pienimuotoisessa jätteiden hyödyntämisessä on selkeästi havaittavissa tietämättömyydestä johtuvia rikkeitä ja myös talousrikollisuutta. Nämä ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille todella työllistäviä ja raskaita valvontaprosesseja.
- Heinolan ympäristönsuojeluyksikkö katsookin, että valtion on avustettava ja annettava riittävästi asiantuntija-apua kunnille, jotta kuntien ympäristönsuojelun edistämiseen ja kehittämiseen voidaan ohjata riittävästi resursseja.

Jätteen keräystoiminnan valvonta vuonna 2026

Ympäristönsuojelu teki tarkastukset Hartolan kunnan alueella sijaitseviin jätteen aluekeräyspisteisiin ja paperinkeräyspisteisiin 1.7.2026. Tarkastuksella kierrettiin 17 aluekeräyspistettä ja 9 paperinkeräyspistettä.

Tarkastukset ovat jätelain (646/2011) mukaista säännöllistä valvontaa. Jätteen keräyspisteillä suoritettavien tarkastusten tarkoituksena on kartoittaa keräyspisteiden **toimivuutta** ja **siisteyttä**, sekä puuttua mahdollisiin puutteisiin liittyen esimerkiksi jäteastioiden täyttöasteeseen tai roskaantumiseen.

Kuva 1: Ansiontie 83, aluekeräyspiste

Aluekeräyspisteet

- Aluekeräyspisteet kuuluvat ympäristönsuojelun valvontaohjelman (2024-2028) mukaan valvontaluokkaan 3, jolloin kohteiden tarkastus pyritään toteuttamaan noin neljän vuoden välein.
- Aluekeräyspisteiden toiminnanharjoittajana toimii Hartolan kunta.

Keskeiset havainnot:

- Keräyspisteiden yleinen kunto oli pääosin hyvä.
- Useimpien pisteiden ympäristö oli siisti ja jätelajimerkinnät olivat asianmukaiset.
- Jätteiden täyttöasteet olivat pääosin hallinnassa.
- Kartonkijätteen kierrätyksessä puutteita.

Kuva 2: Vieruntie 2, aluekeräyspiste

Paperinkeräyspisteet

- Hartolan paperinkeräyspisteet kuuluvat ympäristönsuojelun valvontaohjelman (2024-2028) mukaan valvontaluokkaan 4, jolloin kohteiden tarkastus pyritään toteuttamaan noin 8-10 vuoden välein.
- Toiminnanharjoittajana toimii Suomen Keräyspaperi Tuottajayhteisö Oy.

Keskeiset havainnot:

- Paperinkeräyspisteiden yleinen kunto oli pääosin hyvä.
- Keräyspisteiden ympäristöt olivat pääsääntöisesti siistejä eikä merkittävää roskaantumista havaittu.
- Keräysastioiden jätelajimerkinnöissä oli puutteita.

Kuva 3: Koitintie – Lepsalantie, paperinkeräyspiste

Kuva 4: Yhdystie 2,
paperinkeräyspiste

Kuva 5: Vuorenkyläntie –
Juurikkaojantie,
paperinkeräyspiste

Kuva 6: Sorakummuntie 1,
aluekeräyspiste

Kuva 7: Vassilantie 25,
aluekeräyspiste

Kanta- ja Päijät-Hämeen bioindikaattoritutkimus 2025-2026

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA
Heinola 250

- Bioindikaattoritutkimus on osa kuntien ja ilmapäästöjä aiheuttavien toimintojen lakisääteistä ympäristön tilan seurantaa
- Edellinen tutkimus on tehty vuonna 2014
- Hämeen ELY-keskus/ Lupa- ja valvontavirasto koordinoi tutkimuksen ja toteutuksesta vastasi Eurofins Ahma Oy
- Tutkimusta rahoittivat Kanta- ja Päijät-Hämeen kunnat, maakuntaliitot ja lähes 60 alueella toimivaa, ilmapäästöjä aiheuttavaa laitosta
- Bioindikaattori on eliö, eliöyhteisö tai sen osa, joka ilmaisee ympäristön ja ekosysteemin tilaa ja niissä tapahtuvia muutoksia
- Tutkimuksessa käytettiin ilman epäpuhtauksien vaikutuksien ilmentäjinä männyillä kasvavia runkojäkäliä, sammalta ja humusta, havaintoaloja oli kaikkiaan 303

Bioindikaattoritutkimuksen tulokset

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA
Heinola 250

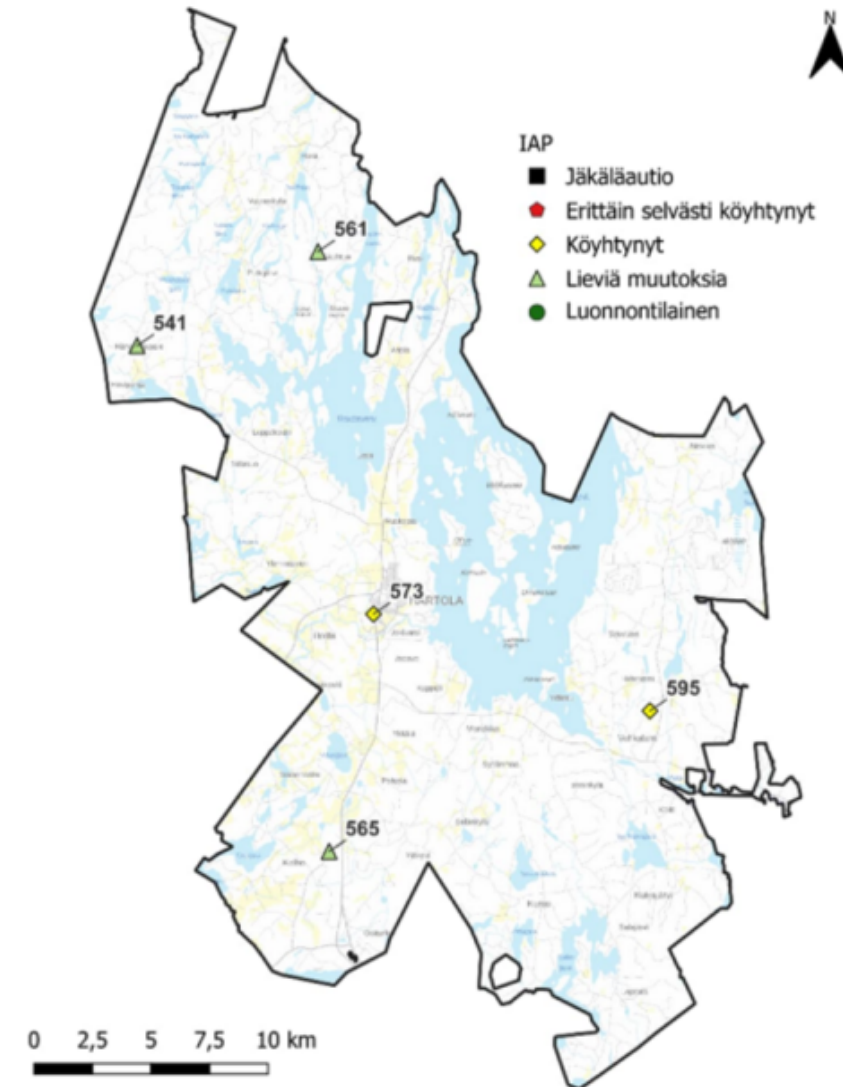
- Ilmanlaadun bioindikaattorit viittaavat pääosin lievästi heikentyneeseen ympäristön tilaan etenkin taajama-alueilla
- Jäkälälajisto oli keskimäärin köyhtynyt ja vaurioitunut, erityisesti taajamien ja teollisuusalueiden läheisyydessä
- Sammal- ja humusnäytteiden kohonneet metallipitoisuudet keskittyivät liikenteen ja teollisuuden vaikutusalueille
- Typen oksidien, rikkidioksidin ja hiukkasten kokonaispäästöt ovat vähentyneet tutkimusalueella merkittävästi vuosina 2014–2024
- Paikalliset lähteet, kuten liikenne, energiantuotanto ja teollisuus, vaikuttavat edelleen ilmanlaatuun yhdessä muiden tekijöiden kanssa
- Tulokset eivät merkittävästi eroa muuhun Suomeen verrattuna

Tulokset Hartolassa

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA

- 5 tutkimusalaa
- Hartolan tutkimusaloilta löytyi alueita, joissa oli lajistoltaan lieviä muutoksia ja köyhtyneitä aloja.
- Lajimäärän sekä ilmanpuhtausindeksin perusteella havaitaan, että taajaman sekä itäisen tutkimuspisteen bioindikaattorit ilmensivät heikompaa tilaa

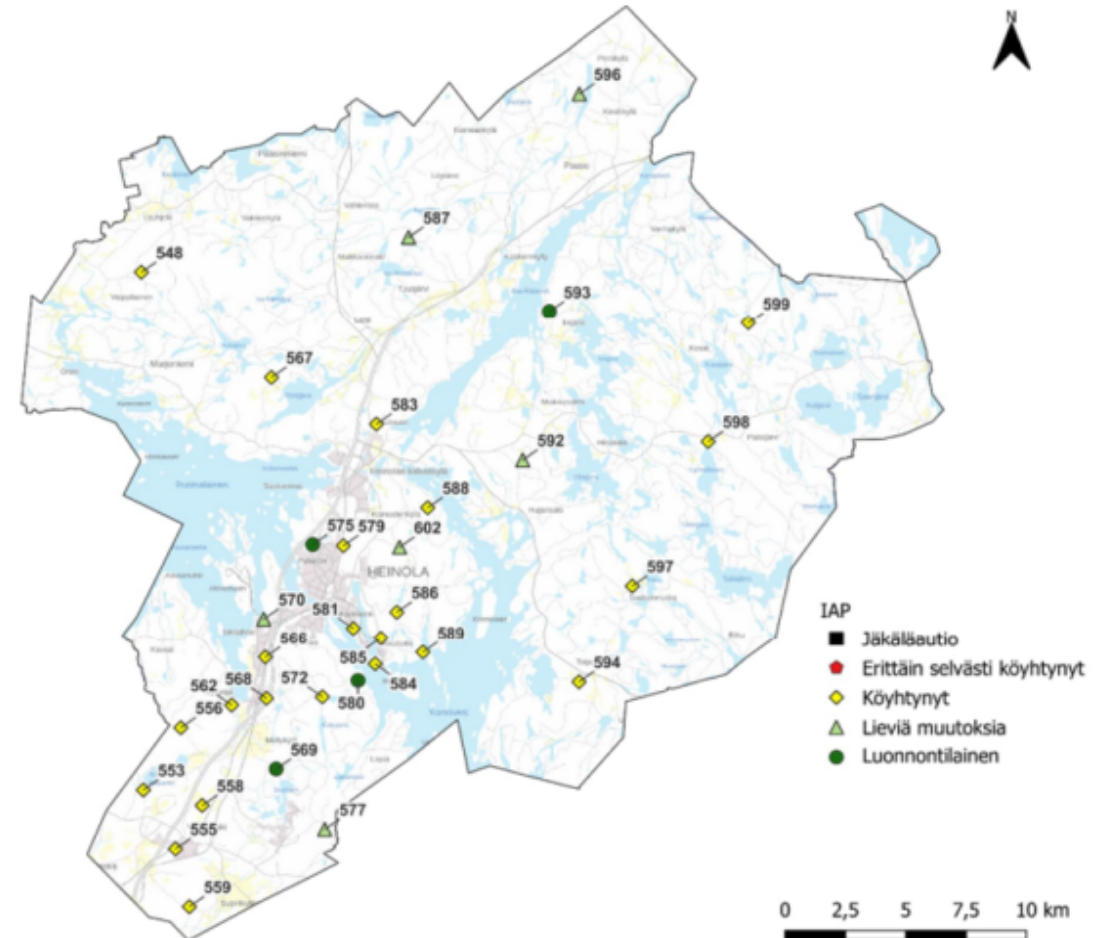

Tulokset Heinolassa

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA

Heinola 250

- 33 tutkimusalaa
- Lajimäärän perusteella jäkälälajisto vaihteli köyhtyneestä paikoin normaaliin lajistoon, paljon alueellista vaihtelua
- Indeksien perusteella jäkälälajisto oli lievästi muuttunutta tai köyhtynyttä, viittaa lievästi muuttuneisiin sekä selvästi heikentyneisiin ympäristöolosuhteisiin
- Heinolan seudulla esiintyneet metallien korkeiden pitoisuuksien vyöhykkeet olivat joko hävinneet tai pienentyneet merkittävästi vuonna 2025, edelleen korkeat pitoisuudet esim. Myllyojalla (VT4, teollisuusalue)

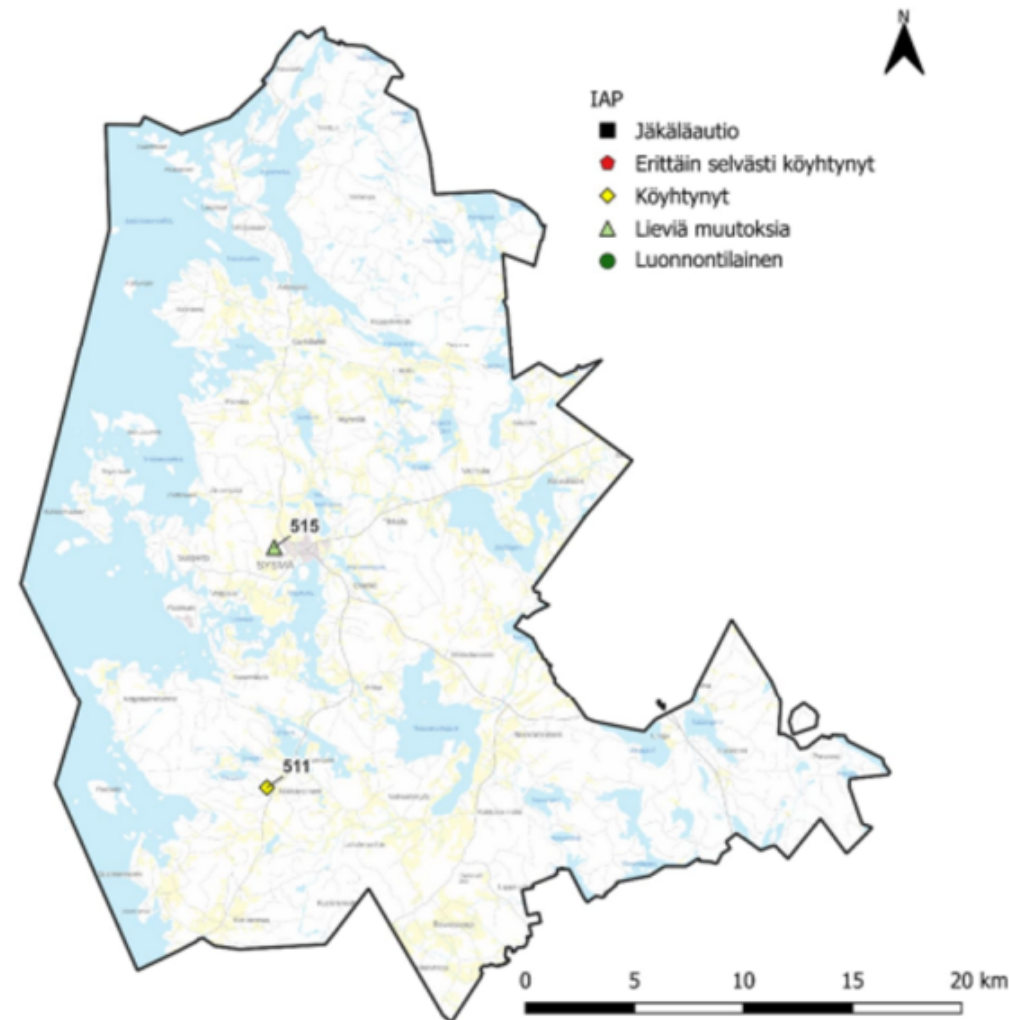

Tulokset Sysmässä

PIENI KAUPUNKI,
ISO JUHLA

Heinola 250

- Sysmässä 2 tutkimusalaa
- Tutkimusaloista lähellä keskustaa olevalla havaittiin lieviä muutoksia ja taustaalalla tila oli köyhtynyt
- Jäkälälajisto oli lajilukumäärän perusteella lievästi köyhtynyt
- Sysmässä (ja Hartolassa) lähinnä taajama- ja liikennevaikutuksia, kun taas Heinolassa paikallisten päästölähteiden ja teollisuuden vaikutukset näkyivät korkeampina metallipitoisuuksina

PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ